

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี
ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

เฉลิมพล มุลาลี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2547
ISBN 974-383-927-5
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ เฉลิมพล มุลาดี ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร. สมุทร ชำนาญ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ภารดี อนันต์นำวี)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สมโภชน์ อเนกสุข)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร. สมุทร ชำนาญ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ภารดี อนันต์นำวี)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สมโภชน์ อเนกสุข)

..... กรรมการ

(นายเรวัต อางอุทธีรงค์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัญญา พลิตวานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 23 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.สมุทร ชำนาญ
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร. ภารดี อนันต์นาวิ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.สมโภชน์ อเนกสุข กรรมการ และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณา
ให้การแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
แบบสอบถาม และขอขอบพระคุณหัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี หัวหน้าแผนก หัวหน้าคณะ และข้าราชการครูที่สอนทวิภาคีในระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ (ปวช.) สาขาประเภทวิชาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ศิลปกรรม และ
คหกรรม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 3 (วิทยาลัยเทคนิคระยอง) ทุกท่านที่ได้กรุณา
ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณหัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคี หัวหน้าแผนก หัวหน้าคณะ และข้าราชการครูที่สอนทวิภาคี ในระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ (ปวช.) สาขาประเภทวิชาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ศิลปกรรม และคหกรรม
ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 (วิทยาลัยทั้งหมด 13 แห่ง) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่
ได้สละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณนางราตรี มุลาตี ที่ให้กำลังใจในการทำวิจัยและเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้
การสนับสนุน โดยตลอด

และสุดท้ายขอกราบระลึกถึงพระคุณของ คุณพ่อทองพูน มุลาตี คุณแม่สุมาลี มุลาตี
ที่ให้กำเนิดและเป็นพลังใจอันใหญ่หลวง ทำให้ผู้วิจัยมีพลังกาย พลังใจ พลังสมองในการทำ
วิทยานิพนธ์และสำเร็จการศึกษาในที่สุด

เฉลิมพล มุลาตี

45920954: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ระบบทวิภาคี/ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ/ สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2

เฉลิมพล มุลาภิ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 (FACTORS INFLUENCING THE ADMINISTRATION OF ACADEMIC AFFAIRS OF THE DUAL VOCATIONAL EDUCATION SYSTEM OF THE INSTITUTE OF VOCATION EDUCATION IN THE EASTERN REGION 2) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สมุทร ชำนาญ, กศ.ด., ภาณี อนันต์นารี, กศ.ด., สมโภชน์ อเนกสุข, กศ.ด. 168 หน้า. ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-383-927-5

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาระดับปัจจัย ระดับการบริหารงาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานและการสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการระบบทวิภาคี โดยศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ครู นักเรียน สถานประกอบการ ชุมชน และอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยหัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เจ้าหน้าที่งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้าแผนก หัวหน้าคณะ และข้าราชการครู ที่สอนระบบทวิภาคีในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 233 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน (6 ด้าน) มีอยู่ 2 ปัจจัยอยู่ในระดับมาก คือ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครู ส่วนปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านสถานประกอบการ และปัจจัยชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ การศึกษาและพัฒนาผู้สอน ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ได้คัดเลือกตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์จากทุกปัจจัยได้ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดมี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านนักเรียน (X3) ปัจจัยด้านครู (X2) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (X6) และปัจจัยด้านสถานประกอบการ (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมทั้ง 4 ปัจจัย .68 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 45.70 และมีสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .58 + .24 (X3) + .22 (X2) + .18 (X6) + .17 (X4)$$

45920954: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: DUAL VOCATIONAL EDUCATION SYSTEM/ FACTORS INFLUENCING THE ADMINISTRATION OF ACADEMIC AFFAIRS/ THE INSTITUTES OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE EASTERN REGION

CHALERMPOOL MULALEE: FACTORS INFLUENCING THE ADMINISTRATION OF ACADEMIC AFFAIRS OF THE DUAL VOCATIONAL EDUCATION SYSTEM OF THE INSTITUTES OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE EASTERN REGION 2. THESIS ADVISORS: SAMUTR CHAMNARN, Ed.D., PARADEE ANANTANAWEE, Ed.D. AND SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D. 168 หน้า. 2004. ISBN 974-383-927-5

This research was aimed to study the level of the factors, the level of the administration, the factors influencing the administration and to create the predicted equation for the administration of academic affairs of the dual vocational education system in the institutes of vocational education in the Eastern Region 2 from the factors concerning administrators, teachers, students, manufacturing, communities, buildings and facilities. The sample consisted of 233 heads and staffs of the dual vocational education system, heads of faculties, heads of divisions, and technical instructors in the institutes providing the dual vocational programs. The data were collected by using five-scale questionnaires and analyzed by using mean, standard deviation, multiple regression, coefficient of decision and stepwise multiple regression.

The results revealed that:

1. The factors influencing the administration of academic affairs of the dual vocational education system in the institutes of vocational education in the Eastern Region 2 as a whole were found of being at a moderate level. The best factors were students and teachers while the others were found of being at a moderate level.
2. The administration of academic affairs of the dual vocational education system in the institutes of vocational education in the Eastern Region 2 as a whole and in items were found of being at a moderate level, which could be put into order of importance as following; teaching and learning activities, supervisory, teacher development, evaluation and assessment, and curriculum and curriculum elements, respectively.
3. The factors influencing the administration of academic affairs of the dual vocational education system in the institutes of vocational education in the Eastern Region 2 which could be classified as the best predictors were students (X3), teachers (X2), buildings and facilities (X6), and firms (X4). The collective correlation coefficient of the four factors mentioned was found of being .68 which was considered being significance. The predictable power was found of being 45.70 percent. The predicted equation in the form of raw data of the administration of academic affairs of the dual vocational education system in the institutes of vocational education in the Eastern Region 2 was:

$$\hat{Y} = .576 + .243 (X3) + .222 (X2) + .177 (X6) + .172 (X4)$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำถามในการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	12
การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี.....	22
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี.....	40
ปัญหาการบริหารหลักสูตรระบบทวิภาคี.....	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	110
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
อภิปรายผล.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	131
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	144
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สรุปเปรียบเทียบสาระสำคัญของการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียน ระบบปกติกับระบบทวิภาคี..... 18
2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2..... 79
3	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี โดยรวมทุกด้าน..... 85
4	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ด้านผู้บริหาร..... 86
5	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ด้านครู..... 88
6	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ด้านนักเรียน..... 89
7	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ด้านสถานประกอบการ..... 90
8	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ด้านชุมชน..... 91
9	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก..... 92
10	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของการบริหารงานวิชาการ ในระบบทวิภาคี โดยรวมทั้ง 4 ด้าน..... 93
11	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของการบริหารงานวิชาการ ในระบบทวิภาคี ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร..... 94
12	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของการบริหารงานวิชาการ ในระบบทวิภาคี ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน..... 95
13	คะแนนเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของการบริหารงานวิชาการ ในระบบทวิภาคี ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน..... 96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
14	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลำดับที่ และระดับของการบริหารงานวิชาการ ในระบบทวิภาคี ด้านการนิเทศการศึกษาและพัฒนาผู้สอน.....	97
15	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบ ทวิภาคี โดยภาพรวม ($n = 233$).....	98
16	อำนาจพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ 6 ปัจจัยที่ใช้พยากรณ์การบริหารงานวิชาการใน ระบบทวิภาคีของสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 โดยรวม.....	99
17	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการใน ระบบทวิภาคีของสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2.....	100
18	อำนาจพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ และการคัดเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด จากปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยที่ใช้พยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีของสถาบันอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำแนกตามสาขาวิชา และโดยรวม.....	101
19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จากปัจจัยต่าง ๆ จำแนกตามสาขาวิชา และ โดยรวม.....	104
20	ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ใช้พยากรณ์การบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคี ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำแนกตามสาขาวิชา และในภาพรวม.....	106
21	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2.....	145
22	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของสถาบัน อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2.....	146
23	สรุปโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พุทธศักราช 2546).....	157

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2	แผนภูมิกำหนดโครงสร้างการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	16
3	ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	52